

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายณกมล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๓

วันที่ ๑๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { นายณฐพร โตประยูร ผู้ร้อง
นายอานนท์ นำภา ที่ ๑ นายภาณุพงศ์ จาดนอก ที่ ๒
นางสาวปณัสยา สิทธิจิรวัฒนกุล ที่ ๓ นายปริษฐ์ ชิวารักษ์ ที่ ๔
นางสาวจุฑาทิพย์ ศิริขันธ์ ที่ ๕ นางสาวสิริพัชระ จึงธีรพานิช ที่ ๖
นายสมยศ พุกกะเวส ที่ ๗ นางสาวอาทิตยา พรพรม ที่ ๘ ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

เห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เป็นหลักการสำคัญที่มุ่งหมายให้คนไทยทุกคนมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองและพิทักษ์รักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มั่นคงสถาพร โดยให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำที่มีชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง เสียก่อนที่การกระทำนั้นจะบังเกิดผล โดยสภาพจึงเป็นมาตรการในการป้องกันไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เลิกการกระทำที่จะเป็นอันตรายต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้ประชาชนผู้ทราบเหตุสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยผ่านอัยการสูงสุด

๑๖๐

เมื่อพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงของผู้ถูกร้องทั้งสาม เอกสารประกอบ และพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่อัยการสูงสุด ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จัดส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ มีการจัดชุมนุมปราศรัย เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต โดยมีข้อเรียกร้องทางการเมือง ๓ ประการ คือ การยุบสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการหยุดคุกคามประชาชน และในการชุมนุมปราศรัยดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึงการขยายพระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยการตราพระราชบัญญัติหลายฉบับ ผู้ถูกร้องที่ ๒ กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ว่าทรงอยู่เหนืออำนาจอธิปไตยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖วรรคสอง ว่า ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ หากผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ เรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาว່ด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวน ๑๐ ข้อ เห็นว่า การปราศรัย และข้อเรียกร้องของผู้ถูกร้องทั้งสามเป็นการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ที่ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญและอยู่เหนือความรับผิดชอบทางการเมือง และให้มีการยกเลิกกฎหมายที่ห้ามผู้ใดล่วงละเมิด หมิ่นประมาท หมิ่นพระบรมเดชานุภาพสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีการกล่าวปราศรัยที่มีเนื้อหาบิดเบือน หยาบคาย จาบจ้วง ล้อเลียน สร้างความเกลียดชัง และหมิ่นพระบรมเดชานุภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์ อย่างรุนแรง แม้ผู้ถูกร้องทั้งสามชี้แจงว่า การชุมนุมปราศรัยดังกล่าวเป็นเพียงการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการใช้เสรีภาพในการชุมนุมเพื่อแสดงความคิดเห็นและเรียกร้องทางการเมือง โดยมีมูลเหตุมาจากความไม่ไว้วางใจการบริหารราชการของรัฐบาล และข้อเสนอเพื่อปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นการแสดงความคิดเห็นและการชุมนุมที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ผู้ถูกร้องทั้งสามมิได้มีความมุ่งหมายในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ตาม แต่การใช้สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้ถูกร้องทั้งสามและคณะ จะเป็นความผิดหรือไม่อย่างไรก็เป็นเรื่องที่จะต้องไปวาทถกกันอีกส่วนหนึ่งต่างหากตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

การชุมนุมของผู้ถูกร้องทั้งสามและคณะเป็นการแสดงความคิดเห็นและเป็นการแสดงออกของกลุ่มคนที่รับเอาความคิดแบบเสรีนิยมประชาธิปไตยที่เห็นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของราชอาณาจักรไทยควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อกระแส

ของโลกาภิวัตน์ จึงแสดงออกมาโดยการร่วมกันชุมนุมและกระทำการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามที่กลุ่มของตนเองมีความประสงค์เช่นนั้น แต่ก็มีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่เห็นว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นเรื่องที่มีคุณค่ามีรากเหง้าความเป็นมา กล่าวคือสถาบันหลักทั้งสามของชาติ คือ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ มีประวัติความเป็นมายาวนาน ซึ่งสถาบันทั้งสามดังกล่าวได้หลอมรวมให้คนไทยได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข อีกทั้งสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่งเป็นหนึ่งในสามเสาหลักสำคัญของประเทศไทยที่ยืนหยัดมาหลายร้อยปีจนถึงปัจจุบัน โดยมีบทบาทมีคุณูปการนำพาคนไทยสร้างชาติ รักษาเอกราช วัฒนธรรม ความเป็นไทยให้คงอยู่รอดท่ามกลางการรุกคืบขยายอิทธิพลทางความคิดของชาติตะวันตก ทั้งด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ ขณะเดียวกันได้นำพาประเทศให้พัฒนาเติบโตก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตกแทรกซึมไปทั่วซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่ยังปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และรักษาเอกลักษณ์ความเป็นชาติไว้ได้อย่างน่าภาคภูมิใจ พฤติการณ์แห่งการกระทำ ความคิด ความเชื่อและค่านิยมของคนทั้งสองกลุ่มดังกล่าวจึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ถ้าต่างฝ่ายต่างคิดต่างกระทำตามความคิด ความเชื่อและค่านิยมของกลุ่มของตนโดยไม่มี การพบปะสนทนาทำความเข้าใจกันย่อมก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นภายในชาติบ้านเมืองได้ และย่อมกระทบต่อความมั่นคงของชาติอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ กระบวนการประชาธิปไตยต้องเปิดให้มีการรับฟัง และยอมฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายและหาข้อยุติให้ได้ ทั้งนี้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ของชนในชาติ การสร้างความสมดุลระหว่างบุคคลทั้งสองกลุ่มดังกล่าวก็ต้องดำเนินการทางนิติบัญญัติ กล่าวคือวิธีการทางรัฐสภา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาข้อเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้ง ๑๐ ประการ แล้ว เห็นได้ว่า เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเรียกร้องเพื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ที่ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญและอยู่เหนือความรับผิดชอบทางการเมืองตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ว่า พระมหากษัตริย์ทรงกระทำผิดมิได้เพราะทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล และให้มีการยกเลิกกฎหมายที่ห้ามผู้ใดล่วงละเมิด หมิ่นประมาท หมิ่นพระบรมเดชานุภาพสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมายดังกล่าวจะส่งผลให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในสถานะที่ควรเคารพเทิดทูนอันนำไปสู่การสร้าง ความปั่นป่วนและความกระต้างกระเตื้องในหมู่ประชาชนซึ่งเป็นการบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในที่สุด เมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ว่า บรรดาประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้จะมีที่มาของความเป็นชาติและเอกราชที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกัน

๒๐

ประการหนึ่งที่สำคัญก็คือการที่แต่ละประเทศจะมีกฎหมายหรือกฎหมายห้าม จับต้องหรือแม้แต่ถ่ายภาพที่ใช้แสงไฟ ทั้งนี้ ก็เพื่อการป้องกันมิให้เกิดการสัมผัสอันจะก่อให้เกิดมลทินและความเสียหายต่อสิ่งที่ประเทศเหล่านั้นถือว่าเป็นทรัพย์สินสมบัติหรือเอกลักษณ์ สัญลักษณ์ของชาติ อาทิ ภาพจิตรกรรมสถาปัตยกรรมหรือประติมากรรมต่าง ๆ เป็นต้น สถาบันกษัตริย์ของไทยถือเป็นเสาหลักที่มีคุณูปการต่อความเป็นชาติและนำมาซึ่งเอกราชของประเทศไทยจวบจนปัจจุบัน จึงเป็นสิ่งที่มีความค่าสูงเกินกว่าสิ่งใดที่เรียกว่าทรัพย์สินสมบัติใด ๆ ของชาติ สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความเคารพเทิดทูน และต้องมีมาตรการที่เข้มงวดในการปกป้อง ป้องกันมิให้มีสิ่งใดมากระทบอันจะเป็นการทำให้เกิดความมัวหมองและมลทินได้ เนื่องจากสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสัญลักษณ์ซึ่งมีประชาชนเคารพศรัทธามาช้านาน การกระทำที่สร้างความมัวหมองต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จึงนำพามาซึ่งความขัดแย้งภายในสังคมไทยและความระส่ำระสายในประเทศได้ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามแม้จะกล่าวอ้างว่าไม่ได้มุ่งหมายในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็ตาม การที่ผู้ถูกร้องทั้งสามมีพฤติกรรมที่กระทำซ้ำแล้วก็ทำต่อไปอย่างต่อเนื่องภายหลังจากผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้วย่อมเป็นการเขาะกร่อนบ่อนทำลายสถาบันพระมหากษัตริย์ อันนำไปสู่การบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยทางอ้อม และหากผู้ถูกร้องทั้งสามมีเจตนาบริสุทธิ์ที่ต้องการจะปฏิรูปหรือปรับปรุงสถาบันพระมหากษัตริย์ให้ดียิ่งขึ้นตามที่กล่าวอ้างก็สมควรที่ผู้ถูกร้องทั้งสามจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือวิถีทางและกระบวนการที่เหมาะสมโดยผ่านทางรัฐสภาหรือที่เป็นไปตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้มิใช่ออกมาเรียกร้องโจมตีในที่สาธารณะโดยอ้างการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญวิธีการดังกล่าวนอกจากจะเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมแล้วยังไปกระทบและละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนคนอื่นที่เห็นต่างได้ด้วย จึงเห็นว่าหากยังคงให้ผู้ถูกร้องทั้งสามกระทำการด้วยประการต่าง ๆ ดังกล่าวต่อไป ย่อมไม่ไกลเกินเหตุที่จะนำไปสู่การล้มล้างได้ กรณีจึงปรากฏข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะถือได้ว่าการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่เกินสมควรอันจะนำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง จึงสั่งการให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เลิกการกระทำความดังกล่าว

(นายนภดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ